

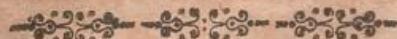
Speculum Privilegiorum Regularium In Communione

Pedro <de los Angeles>

Coloniæ Agrippinæ, 1681

Punctum III. De privilegio immunitatis concesso Regularium Monasteriis,
Ecclesiis, ac domibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](#)

PUNCTUM III.

De privilegio immunitatis concessso Regularium Monasteriis, Ecclesiis, ac domibus.

Privileg. 81. **H**oc privilegium non solum
gum immunitatis, ac domibus Regularium; sed etiam pro quibuscumque alijs locis sacris, ac Deo dicatis, ut in eis divina jure di- peragantur: & sic de omnibus hoc vino, aut puncto loquimur. Nomine immunitatis naturali; illud privilegium intelligimus, sed ex ju- domus Regularium, ut sint loca re- mano habetur, fugij, & quasi asyla eorum, qui commisso aliquo delicto, ad ipsas confun- giunt, ne capiantur, incarcerentur, & puniantur. Talis immunitas ex jure divino aut naturali non habetur; sed ex jure positivo Ecclesiastico, acci- vili. Non quidem ex jure divino pos- sivo: nam nullibi in sacra Scriptura habetur: nec ex divino naturali; quia actio extrahendi ab Ecclesia facinorosum, ut delicta puniantur ex se justa est, cum ad justum finem ordinetur; & sic secluso alio jure positivo licita: proindeque talis immunitas delin- quentibus jure Divino naturali in- debita est. Ceterum jus positivum, ut fideles majorem venerationem in loca sacra conciperent, statuit merito, minime licere ad sacra sanctas Ecclesias confugientes violenter abducere: nec ob id Ecclesia sceleratis fave- re intendit, sed ut pia mater miseris, &

jam in delicta lapsis, misericordiam impertiri. Ob idque talis immunitas jure civili conceditur in C. toto titulo de his, qui ad sacras Ecclesias con- fugiunt. Et jure Canonico, cap. inter alia, cum pluribus alijs, de immunitate Ecclesiastica, cap. frater, cap. minor, cap. reum, cap. statuimus, & aliis 17. quest. 4. & in Tridentino confirmata est sess. 25. cap. 20. & à Gregorio XIV. in sua Constitutione incipiente: Cum alias nonnulli. edita 22. Maij anno 1591. Quod est conformae juri divino ve- teris legis, in quo & signatae erant ci- vitates refugij pro delinquentibus: & ipsum Salomonicum templum tali fruebatur privilegio, prout probabi- liter colligitur ex lib. Exodi 21. &c 3. Re- gum 1.

82. Cum ergo talis immunitas Potest ex jure divino non habeatur, contra adversa illud prævalere potest consuetudo, immo ad quam multoties Authores recurserunt, pro aliquibus casibus particu- laribus, si talis consuetudo legitima recen- sit, id est, toto tempore non interrup- suendo to ad eam introducendam necessa- ria continuata, & cæteras habeat qualitates requisitas in cap. fin. de con- suetud. ad abrogandam legem Ecclesi- asticam, aut contra Ecclesiam prescri- bendarum, de quibus latè egimus tom. 3. de justitia, tract. 11. de legibus, cap. 6. & nu. 9. Sed omnes consuetudines ante Concilium Tridentinum, & Con- stitutionem Gregorij XIII. adversus immunitatem Ecclesiarum introdu- ctæ, sublatæ sunt per Concilium sess. 25. o. 20. & per dictam Gregorianam Constitutionem: & sic attendendum est, an post Concilium ubi recep- tum

peum est, & dictam Gregorianam Bullam ubi talis est admissa, & observata (quod ferè ubique esse, omnes infra adducendi Authores asserunt, aut supponunt) introducta sit aliqua consuetudo pro his, vel illis usibus particularibus. Farinacius in *appendic. de immunit.* cap. 2. num. 5. Qui bene advertit, quod cùm si: quid facti, consuetudo; non est in aliquo casu presumenda, nisi legitimè probetur: nec credendum est Doctoribus de consuetudine testantibus, extra locum ubi degunt.

Ampli-
andum
est privi-
legium
immu-
nitatis.

83. Illud ut certum judicamus, quod hæc immunitas cum omni est amplitudine interpretanda, ipsis causa pia, & favorabilis Ecclesiæ, & privilegium per modum legis in jure communi insertum, quod latam recipit interpretationem; maximè cùm nemini in particulari præjudicet. Sic Alexand. Ambros. *de immunit. Eccles.* cap. 10. n. 7. vers. ac etiam. Farinac. in *Appendic. c. 2. n. 21.* Pellizzar. *tom. 2. tract. 8. cap. 5. sect. 1. n. 2.* Castro Palau *tom. 2. tract. 11. diffut. unic. punct. 5. n. 3.* Quæ interpretatio fieri debet non juxta jus civile, (nisi in rebus in quibus immunitati faver, & ob id est ab Ecclesia receptum,) sed Canonicum: quia concernit materiam Ecclesiasticam, in qua jus civile nullam habet jurisdictionem, nisi ad foventam dispositionem juris Canonici.

§ Quibus sic in communi statutis, ut materiam adeò necessariam, & controversam, ac ex se obscuram clariori stylo declaremus, punctum hoc in sex dividemus §§. In primo agemus de locis, quibus talis immunitas

competit. In secundo de personis, quæ hoc frui possunt privilegio. In tertio de delictis, ratione quorum talis immunitas amittitur. In quarto de effectibus, quos talis immunitas secum affert. In quinto de peccato, quod illius violatores committunt, & pœnis contra illos sanctist. In sexto de modo, & ordine servando in tradendis delinquentibus, qui ad Ecclesiam configunt, illisque defendendis, quando ipsis suffragatur immunitas.

S. I.

Quibus locis sacris hoc privilegium immunitatis conveniat?

84. In primis omnes Ecclesiæ consecratae, quæ loci sacrissimi meritò nomen accipiunt, tali gaudent crara, immunitatis privilegio, & omnes aliciae Ecclesiæ benedictæ; quia etiam sunt loca sacra, religiosa, & perpetuo Deo dicata. Etiam Ecclesia non consecrata, aut benedicta, si obsequiis divinis dicata sit, & in ea divina officia immu- celebrantur, ut haber expressè texus in cap. *Eccles. de immunit. Eccles.* Sed in Ecclesiis sacerularibus requiritur, quod authoritate Episcopi sint eretæ, & fundatæ: in Regularibus autem id non est necessarium; cùm in aliquibus casibus possint Prælati ex privilegio, in eis primum lapidem imponere, easque benedicere: quæ proinde cum Deo loca sacra sint, nullis temeraris artibus profanare.

LII

da

da, gaudent praedicta immunitate. Layman. lib. 4. tract. 9. cap. 3. n. 2. Lezana tom. 2. verb. Ecclesia, nu. 5. & 9. &c verb. immunitas, n. 2. Bordon. tom. 2. resol. 1. n. 2. Peyrin. cap. 4. num. 62. § Nec ad hoc requiritur, quod in ea Ecclesia Eucharistia servetur: quia talis conditio neque in cap. Ecclesia, neque in aliis assignatur; sed in qua Divina Mysteria celebrantur. Sufficit ergo, quod talis locus sit ad divina celebranda assignatus: tame si in eo Eucharistie presentia non habeatur. Farinac. in Appendic. de immunit. cap. 17. num. 254. Palaus supra punct. 6. num. 2. § Nec requiritur, quod defacto divina in ea celebrentur, sed sufficit si celebrari possint: quia hoc ipso est locus religiosus divinis obsequiis dicatus; ideoque si sanguinis, aut semenis effusione polluatur, reconciliatione indiget, cap. si Ecclesia, de consecrat. Eccles. Farinac. num. 258. Suar. tom. 1. tract. 2. de relig. lib. 3. c. 9. num. 2. Azor. p. 2. lib. 9. cap. 8. à nu. 2. Bonac. disp. 3. de 1. decalogi precept. q. 7. §. 2. n. 2.

**Extensiōnes supradi-
cta do-
cūtīnæ.**

85. Extenditur hoc privilegium ad Ecclesiam non perfectè constructam, in qua adhuc divina celebrata non fuere, si tamen constructio continuatur: quia hoc ipso, quod ad divina celebranda coepita sit erigi, est locus divinis obsequiis deputatus. Abbas in cap. Eccles. de immunit. num. 5. Pellizzar. tract. 8. c. 5. sect. 1. numer. 4. Farinac. num. 261. Lezana verb. immunitas, num. 2. Sylvest. immunitas 1. num. 2. Bordon. resol. 1. n. 2. Palaus num. 5. § Extenditur etiam ad Ecclesiam interdictam, & pollutam, qua-

nec ob interdictum, aut pollutionem immunitate privatur, nec ob id definit esse locus sacer; nec jure habetur talis effectus pollutionis, aut interdicti, quod propterea hoc privilegio privatetur locus ceteroquin immunit. Suarez num. 6 & 9. Bonac. §. 1. n. 3. Layman. num. 2. Lezana num. 2. Palaus num. 5. & 6. § Extenditur etiam ad Ecclesiam dirutam, aut destruētam: quia ratione loci, in quo edificata erat, non definit esse sacra, nisi auctoritate superioris sit penitus evenia absque spe reædificationis: quia jam tunc definitus locus sacer, fitque profanus. Lezana num. 2. Barbola de jure Eccles. lib. 1. c. 3. num. 62. Tuschus verb. Ecclesia, concl. 9. nu. 10. Sanchez de matrimon. lib. 9. disput. 15. num. 37. § Et non solum gaudet Ecclesia hac immunitate quoad totum corpus, & ambitum internum Ecclesie; sed quoad totam ejus fabricam internam, & externam, ita ut complectatur Capellas, sacristiam, partites, turres, &c. quia est favorablem privilegium, & ampliandum. Et omnia hæc in lata Ecclesiæ significatio clauduntur, i. pateant, C. de hi, qui ad Ecclesiam configiunt. ibi: Quidquid fuerit interiacens, sive in cellulis, sive in dominibus, balneis, atque porticibus configugas interiorie templi vice tueatur. Idem habetur cap. Frater, cap. si quis in atrio 17. q. 4. Tuschus verb. Eccles. conclus. 9. num. 3. & verb. immunitas, concl. 59. n. 5. Bonac. §. 2. num. 5. Suarez à numero sexto. Palaus num. 8. § Et sic configiens ad atrium, vel porram Ecclesiæ, etiam si clausa sit, securus erit, & in ipsa scala, seu gradibus atrii,

ex

ex declaratione sacrae Congregatio-
nis, quam adducit Barbola *supra nu-*
66. Bordon. tom. 2. resolut. 1. num. 2.
Similiter existens supra recta Eccle-
siae; quia verum est eum in Ecclesiae
situ existere: nam Ecclesia, sicut &
quilibet alia domus ex solo, & te-
cto, ejusque superficie concava, &
convexa constat. Unde sicut Sancti
dicuntur esse in coelo, licet non cir-
cundentur ab eo, sed solum superfi-
ciem pedibus tangant; sic confugiens
ad Ecclesiam, in Ecclesia dicitur
esse, etiam supra tectum, aut turrim
ejus existat. Fatinac. in *Appendic. de*
immunit. cap. 17. n. 372. Suarez *nu. 9.*
Pellizzar. *tract. 8. cap. 5. set. 1. num. 4.*
Bonacina *num. 5.* § Similiter in atrio
Ecclesiae, claustro, portico, ambitu,
dormitorio existens securus erit: quia
vel sunt de fabrica Ecclesiae, vel Ec-
clesiae connexa. *cap. si quis in atrio, cap.*
frater. cap. si quis contumax 17. qua-
stione 4.

Qualiter
intrâ 40.
per cir-
cuitum
Cathe-
dralis, &
aliarum
Ecclesia-
rum per
30. im-
munitas
habea-
tur.
86. Et talis immunitas etiam ex-
tenditur ad confinia Ecclesiae, *cap. si-*
cuit antiquitas, cap. diffinivit 17. quest.
4. & *ex l. presenti, C. de his, qui, &c.* No-
mine autem confinium intelligitur
pro Ecclesia Cathedrali, seu majori,
spatiu[m] 40. passuum per circuitum
ejus; pro minoribus spatiu[m] 30. ut
in praedictis textibus habetur: qui
passus ab ostio Ecclesiae, vel muro e-
jus enumerari debent: & quilibet
passus constat ex 5. pedibus, & pes
ex 15. digitis. Fatinacius *cap. 18. à nu.*
286. Suarez *lib. 3. cap. 9. n. 8.* Sanchez
tom. 3. consilior. moral. l. 6. cap. 1. dub. 7.
num. 3. Lezana *verb. immunitas, nu. 3.*
Sylvester *eodems verb. 3. num. 1.* Tu-

schus *verb. Ecclesia conclus. 9. & 19. &c*
verb. immunitas conclus. 59. Navar. in
manual. cap. 25. num. 18. Palauus *punct.*
6. *num. 11.* § Eretiam domus Patro-
chorum, vel Clericorum intra præ-
dictos 40. vel 30. passus positæ gaud-
ent prædicto immunitatis privile-
gio *ex cap. quisque 17. quest. 4.* ut te-
stantur Navarr. Bonacina. Sanchez, &
Lezana. § Sed hæc limitanda sunt,
Primò ut intelligantur de circuitu
Ecclesiae non discontinuato, sed
continuo. Unde si discontinuerit per
domum alicujus secularis, vel per
viam publicam intra prædictum spa-
tium existentem, non talis domus,
aut via tunc gaudeat tali privilegio,
cap. diffinivit 17. quest. 4. ubi dicitur in
hoc triginta passuum numero absque
domorum extraneatum receptaculo
progrediendi aditum obtinebunt.
§ Secundò ut intelligantur de Eccle-
sias, quæ sunt extra murorum civita-
tis ambitum, non de Ecclesiis, quæ
intra muros civitatis, aut villæ con-
tinentur, *cap. quisquis 17. quest. 4.* ibi:
Capelle, quæ sunt intra ambitum mu-
rorum, castellarum, non ponuntur in
hac 30. passuum observatione. Et tradit
Glossa in *cap. antiquitas, verb. passus 17*
quest. 4. Fatinacius *num. 290.* Bona-
cin. § 2. *num. 5.* Pellizzar. *num. 4.*
§ Tertiò, ut procedant de eo, qui
jam ad Ecclesiam confugit, & ex il-
la progreditur per 30. vel 40. passus;
non de illo, quem Ecclesia nondum
recepit, *cap. definivit 17. quest. 4.* &
talis progressus debet esse ad requi-
situm naturæ usum, v.g. ad exone-
randum ventrem, si non sit aliud lo-

cus opportunus intra terminos immunitatis, ibi: *Qualiter ad requisitum naturae usum debitus exeat locis, & nullo teneantur eventu necessitudinis, qui Dominicis se defendendis commiserunt clausis.* § Quarto, ut dicta intelligentur de jure communii antiquo, non verò secundum consuetudinem, quam esse omnino in contrarium, non potest negari, cùm id multi. Authors de illa testentur. Suarez tom. 1 de Religione, lib. 3. c. 9. num. 8. Covar. lib. 1. variar. c. 20. num. 5. Bonac. n. 5. Sanchez ubi proximè lib. 6. cap. 1. dub. 7. Navar. in summ. cap. 25. numer. 18. Pellizzar. num. 4. Palaus punct. 6. n. 15 Farinac. de carceribus, questione 28. num. 12.

Xeno-
dochia,
Orato-
ria, &
domus
Episco-
palis fru-
tuntur
hoc pri-
vilegio.

87. Extenditur deinde hoc privilegium, ad hospitalia authoritate Episcopi erecta, si in eis sit Capella, ubi divina celebrantur, cap. de Xenodochiis 3. cap. ad hec 4. de religiosis domibus. Item ad Oratoria authoritate Episcopi constructa; non verò ad ea quæ privata authoritate erecta fuerint: quia quæ privata authoritate eriguntur, etiam privata authoritate converti possunt ad usus profanos, et iam sì delictentia Episcopi in eis celebretur: ergo non sunt loca sacra, quæ semel dicata divino cultui, non possunt privata authoritate redire ad usus profanos, cap. ad hec citat. Pellizzar. num. 5. Fagundez 2: precept. Eccl. lib. 4. c. 4. n. 64. Covar. lib. 2. variar. cap. 20. n. 4. Suarez cap. 9. num. 10. Palaus punct. 6. num. 19. Farinacius in Appendic. de immunit. c. 17. n. 267. Qui rectè docent, tunc censi Ora- torium authoritate Episcopi erectū:

cum vel in eo Divina celebrantur omnibus ad ea audienda indifferenter admissis, vel cymbalum pendeat super tectum, & publicè pulsetur. Quia cum non concedatur hæc cymbali pulsatio privatis Oratoriis, cap. paten- tibus, de privileg. præsumitur authoritate Episcopi erectum, illud, in quo fuerit, & pulsabitur cymbalum. § Extenditur etiam ad cœmeterium Ecclesiae cap. final. de immunitate Ecclesiae. Quod non solum intelligitur de cœmeterio contiguo Ecclesie; sed etiam de separato, quod destinatum est ad sepulturam fidelium: quia hoc ipso præsumitur benedictum esse, & authoritate Episcopi consecratum. Farinacius cap. 17. num. 264. Lezana verb. cœmeterium, num. 3. & verb. im- munitas, num. 2. Palaus tom. 2. tract. 11. disput. unic. punct. 6. num. 2. § Extenditur etiam ad tabernaculum sanctissimi Sacramenti, & ad sacerdotem Eucharistiam portantem: ad quem si reus confugiat, securus erit: quia licet hoc non habeatur ex jure, consuetudine tamen introductum est, quæ pietati favet, & devotioni, atque reverentiam erga hoc venerabile Sa- cramentum excitat. Pellizzar. tract. 8 cap. 5. sect. 1. num. 4. Suarez lib. 3. c. 8. n. 10. Farinacius c. 17. n. 275. Layman. lib. 4. tract. 9. c. 3. num. 4. Lezana verb. immunitas, num. 2. Tuschus verb. Ec- clesia, conclusione 10. num. 33. § Extenditur etiam ad domum, vel palatium Episcopi, cap. id constitutius 17. qu. 4. & hoc etiam si Episcopus absens, vel mortuus fuerit, dummodo alii non si. locata domus. Farin. c. 17. n. 270. Palaus punct. 6. num. 20. & hoc et- iam;

am si domus ejus intra spatium 40. passuum per circuitum Ecclesiam Cathedralis non existat: quia in dicto capite expresse, & sine ulla limitatione domui Episcopali hoc conceditur privilegium. Lezana num. 2. Bonacini, numer. 8. Navarr. in manual. c. 2. f. n. 8. Suar. c. 9. n. 9.

Quo-
modo
Monas-
teria
quoad
omnia
illorum
loca, hoc
fruantur
privile-
gio?

88. Denique hoc extenditur privescilegium, non solum ad Ecclesias & Regularium secundum totum earum ambitum interiorem, & exteriorem: sed etiam ad domus, & Monasteria eorum secundum totum ambitum, ut comprehendit claustra, sacrarium, dormitoria, officinas, hortos, viridaria, &c. quia licet haec ad effectum pollutionis, & violationis non repententur loca sacra, & Religiosa, bene tamen ad effectum immunitatis, tanquam Ecclesiarum adhaerentia, ut habetur in ap. si quis contumax, cap. frater, cap. Minor 17. quest. 4. & l. pateant, C. de his, qui ad Ecclesiam confugiant. Rodriguez tom. 2. quest. Regular. quest. 7 f. att. 2. Diana p. 6. tractat. 1. resolut. 6. Pellizzari. num. 4. Bordon. resolut. 1. num. 6. Palaus punct. 6. num. 18. Fatin. de immunit. quæst. 28. num. 268. Unde si quis confugiens ad Monasterium profiliat intra muros illius, etiam in atrio Monasterii erit immunis, cap. si quis, cap. definit, cap. id constitutimus 17. quest. 4. est autem atrium prima pars domus, in quam collecta ex omni recto pluvia descendit. Etiam porticus constructa ante Ecclesiam, tali gaudet immunitate, cap. si quis contumax 17. quest. 4. § Etiam domus nova, seu habitatio in recenti domo contigua Ecclesiarum

incipit pro Religiosis fabricari, gaudet hac immunitate, quamvis ibi unus Religiosus solus habitet pro fabrica, nec clausura sit adhuc designata. Tum: quia fabrica cœpta profinita habetur in favorabilibus. Tum etiam: quia in hoc comparatur Ecclesiarum, que quoad hoc sufficit, ut sit cœpta fabricari, ut diximus numero 86. & in praesenti tenent Bordon. tom. 2. resolut. 1. numer. 7. Pellizzari. numer. 7.

§. II.

Quae personæ prefato gaudent immunitati in privilegio?

89. Dicendum est omnes fideles cuiuscumque conditionis existant, & quantumvis gravia delicta commiserint, si ad loca sacra supra recensia confugiant, gaudent immunitate Ecclesiarum, præterquam in casibus in jure exceptis, de quibus sequenti §. dicemus, ut constat ex cap. inter alia. de immunit. Eccles. cap. frater, cap. minor, cap. si quis contumax, 17. quæstione quarta. Unde interdictus ab ingressu Ecclesiarum, suspensus, vel etiam excommunicatus; hac gaudet immunitate: quia neque interdictum, nec excommunicatione habent effectum istum in jure, privandi immunitate (non enim privant ingressu materiali Ecclesiarum, sed tantum formaliter ad assistendum divinis officiis, cum tamen immunitas loco ipso sacro materiali conveniat)

Excom-
munica-
tus, in-
terdi-
ctus, &
omaes
fideles
hac pos-
sunt im-
munita-
te gau-
dere.

LII 3 cum-

cumque alias excommunicatus ex se sit indignus hoc beneficio; tanto magis Ecclesia ostendet pietatem, si illum tueatur, & defendat: neque enim in ejus defensione attendit ad delictum, & excommunicationem incursam, sed ad loci sanctitatem, & reverentiam. Pellizzar. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 28. Diana part. 6. tract. 1. resolut. 26. Lezana verb. immunitas, n. 5. Sylvester eodem verbo 3. quest. 3. Navar. in manuali, cap. 25. num. 19. Suarez tom. 1. lib. 3. cap. 10. numer. 4. Palaus tom. 2. tract. 11. disput. unic. punct. 7. num. 2. § Neque etiam hoc privatur privilegio haeticus, si ob alia crimina quam haeresis (nam quo ad haeresim excluditur ab Ecclesia immunitate, ut §. sequenti dicemus) puniendus esset: quia Ecclesia solum haeticum, ut talem, privat hoc privilegio; non quia homicida, non quia latro, &c. sed quia haeticus est: ad quam haeresim per accidens se habent alia crimina. Bonacina disp. 3. q. 7. §. 3. Suarez num. 13. Palaus num. 4. Sylvester, & Lezana locis citatis, licet oppositum si fatis probabile.

Quo-
modo
infidelibus im-
munitas
suffrage-
tur?

90. Sed sunt aliquæ difficultates enodandæ. Prima, an immunitas Ecclesiæ profit infidelibus, nimisrum Judæis, Sarracenis, Idololatriis, &c. Affirmat prima sententia: quia in cap. Ecclesiæ Inter alia, cap. minor. cap. frater, cap. si quis intuitus, cap. si quis contumax, 17. quest. 4. omnibus iadistinctè conceditur hoc privilegium, eo quod non personis, sed loco, & ratione illius personis capacibus conceditur. Cùm ergo infideles capaces sint hujus indulgentiæ, afferendum est illis suffragari

Glossa, & Innocentius in cap. Inter alia, de immunitate Ecclesiæ. verbo extra-
hendus. Sylvester in sum. verb. Immuni-
tas 3. n. 2. versu secundum de pagano.
Tabien. eod. verb. n. 3. Armilla num. 9.
Diana p. 1. tract. 1. resol. 2. 2. § Secun-
da sententia absolute negat: Tum,
quia de his, qui foris sunt non curat
Ecclesia: unde sieut nec potest illos
judicare, sic nec defendere. Tum et
iam, quia leges Civiles servanda sunt,
quoties Canonicis non contradic-
unt: sed nulla Canonica lex dispo-
nit de infidelibus, quod gaudeant,
vel non immunitate: ergo standum
est legi civili in l. 1. C. de his, qui ad Ec-
clesiam confugiant. Ubi infideles, qui
baptizati non sunt, excluduntur ab
Ecclesia, si ad eam confugiant. Sic
Farin. in Appendix. de immunit. c. 5. n. 11.
71. & 79. Covar. 2. variarum c. 20.
num. 11. Joannes Gutierrez lib. 3.
pract. quest. civil. q. 7. n. 51. § Sed di-
cendum est infidelem ad Ecclesiam
confugientem gaudere immunitate
illius, si verè velit converti, secus au-
tem si nolit, aut simulet se converti
velle. Utraque pars utriusque senten-
tiae relatae argumentis probatur: &
insuper, quia dignum est, ut Ecclesia
defendat eum, qui illi servire cupit,
& abjiciat qui renuit. Tunc autem
verè, non simulè converti velle
censendus est infidelis, si ante patra-
tum delictum, vel conceptum judicis
timorem petiit baptismum, aut dedit
signa conversionis: quia tunc confu-
giens, petensque baptismum, non
censeretur simulatè petere, sed ex ani-
mo, ex illaque voluntate, qua ante
baptismum desiderabat, non ex ani-
mo

mo vitandi pœnam, & securus in Ecclesiæ existendi; cuius contrarium censendum est de eo, qui antea nec baptismum petierat, nec signa dederat conversionis, ut clare videtur decidi in dicta l. 1. C. de his, &c. Lezana tom. 2. verb. immunitas, n. 5. Pellizzar. tract. 8. c. 5. sect. 1. num. 26. Layman. lib. 4. tract. 9. c. 3. n. 12. Bonac. quæst. 7 de immun. §. 3. n. 5. Palaus sup. punct. 7. num. 7. & 8. & ita declarasse sacram Congregationem refert Barbos. de jure Eccles. lib. 1. capite 3. numero 44.

An si incarcera-
tus fra-
do car-
cere, ad
Eccle-
siam cō-
fugiat,
illi pro sit
eius im-
munitas?
91. Secunda difficultas est, an si
incarceratus fracto carcere ad Ecclesiæ confugiat, illi pro sit eius immunitas? Respondeatur affirmati-
vè: quia in dictis juribus omnibus
prodest immunitas, præterquam in
casibus exceptis: sed fractio carceris,
exitusque ab illo non est delictum
exceptum ut §. sequenti videbimus:
ergo, &c. Secus autem dicendum est
de illo, quem Ministri, per locum sacrum, comprehensum ducent ad
carcerem, cui loci immunitas non
prodest; quia ipse non confugit ad
Ecclesiæ, sed per eam vincitus trahi-
tur. Lezana num. 19. Pellizzat. n. 33.
Tusclus verb. Ecclesia, conclusione 10.
num. 3. & conclus. 11. num. 28. Suarez
cap. 11. num. 18. & 19. Bonac. §. 2.
num. 10. Palaus punct. 7. num. 10. At
si captus à Ministris iustitia, ex co-
rum se eripiat manibus, & ad Ecclesiæ
confugiat, gaudet illius immu-
nitate: quia jam positus in libertate,
ad Ecclesiæ patrocinium accessit: &
hoc etiam si per vim secum ministros
saperet; quia semper verum est illum

confugere ad Ecclesiæ, & sic debet
gaudere illius immunitate. Et idem
dicimus de damnato ad mortem, si
cum dicitur ad supplicium, è mani-
bus ministrorum se eximeret, & ad
Ecclesiæ confugeret. Gutierrez præ-
dictio, quæst. civil lib. 3. quæst. 4. n. 10. &
quæst. 6. num. 4. & 5. Pellizzar. n. 33.
Tusclus verb. Eccles. conclus. 10. num.
21. 22. & 30. Palaus punct. 7. n. 11. &
12. Farinac. in appendic. de immunit. c.
15. n. 196. & 197.

92. Tertia difficultas est an Cle-
rici, Religiōsi respectu suorum P. æ-
latorum gaudeant prædicto immu-
nitatis privilegio? Dicimus respectu
suorum P. ælatorum; nam respectu
judicura sacerdotalium, haud dubium
est, cum ab eorum sint jurisdictione
exempti: & sic duplii titulo neque-
unt ab eis ex Ecclesiæ extrahi, scilicet
ratione immunitatis loci, & ratione
immunitatis personæ. Unde si ob a-
liquod gravissimum crimen perso-
nali immunitate exempti forte non
essent, sed possent à judice sacerdotali
capi, si tale delictum non esset de ex-
emptis in jure, qua §. sequenti recen-
sebimus, ratione loci essent immunes
scilicet aliijne ipsi dererioris condicio-
nis sint, ac sacerdotalis. Maxime, quia
in eo casu tanquam sacerdotalis judi-
catur, qui ex vi delicti Curia sacer-
dotali traduntur: & ex ejus potestate ni-
hilominus elabuntur per hoc, quod
confugiant ad locum Ecclesiasticum
immunitate gaudentem. Sic citandi
pro utraque sententia. Authores. Ad-
huc autem respectu suorum superio-
rum, gaudere immunitate suarum, &
aliarum Ecclesiæ, necnon & alios

rum

Prodest
Clericis,
& Reli-
giōsi
immuni-
tatem
Ecclesiæ
compa-
ratione
ad suos
P. ælatos
aliqui
dicunt.

rum monasteriorum, præter sua, & cæterorum locorum factorum, si ad ea Clerici, aut Regularis confugiant, etiam si apostatae sint, aut si alia crimina perpetrarunt, ita ut ab eis extrahi, & puniri a suis Prælatis non possint, præterquam in casibus exceptis, tenet prima sententia, quæ probatur. Primò: Quia jura, quæ de immunitate loquuntur, generaliter, & absque ulla limitatione ad sacerulares, loquuntur: ergo non debent Clerici, aut Religiosi ab eo privilegio excludi, alias essent quoad hoc deterioris conditionis, quam laici. Secundò: quia hoc privilegium non conceditur personis, sed locis, seu personis propter loca: sed locus est communis tam Clericis, quam laicis, imo magis proprius Clericorum: ergo omnibus in eo existentibus respectivè ad suos superiores prodest immunitas, & maximè Ecclesiasticis: quia Ecclesia multo magis tueri debet domesticos suos, quam alios quoscumque extraneos. Sic Fatinac. de carceribus, quæst. 2. à num. 7. & in appendic. de immunit. cap. 2. num. 16. Bordon. tom. 2. refolut. 1. num. 18. Tusclus verb. Ecclesia, concil. 9. num. 17. & conclus. 11. nu. 27. Gutierrez supra quæst. 3. num. 1. Barboli. de jure Eccles. lib. 1. cap. 3. n. 137. & in collect. Bullar. verb. immunitas, affert declarationem S. Congreg. Episcop. & Regul. tenotis sequentis: Immunitate Ecclesiastica gaudere debent Clerici, qui post delicta patrata, ad Ecclesias confugunt, extra casus in Bulla Gregorii XIV. comprehensos, cum in hoc casu Abbatu opinio communiter sit reprobata. Aliam declarationem refert Diana 5.

part. in collect. harum declarationum, in qua dicitur non posse extrahi Clericos, præterquam in casibus degradatione dignis.

93. Cæterum licet hæc sententia probabilissima sit, & stando in rigore juris verissima, maximè suppedit dictis declarationibus sacrae Congregationis, quæ procul dubio secundum rigorem juris communis loquuntur: nihilominus oppositum tenendum est secundum tenorem Bullæ Gregorii XIV. de qua diximus & §. sequenti dicemus latius, in qua hoc privilegium ad laicos limitatur: nam ibi dicitur: Ut laicis ad Ecclesias, locaque sacra confugientibus, &c. (& ideo licet sit hoc privilegium locis concessum, est comparatione ad judices sacerulares, non ad Ecclesiasticos, & maximè secundum rationabilem, & ferè communem, receptione tamque consuetudinem, oppositum tenendum est; passim enim videmus judices Ecclesiasticos, & Prælatos, delinquentes Clericos, & Religiosos ab Ecclesiis extraheere, & in carceribus recludere abique ullo scrupulo: nec ullus est ex reis, qui immunitatem proclamat, aut ratione illius se defendere prætendat. Tum: quia alias raro posset superior Clericorum, aut Regularium delicta punire, cum in Monasteriis, & Ecclesiis regulariter existant. Tum etiam: quia decens est ita fieri, quo d' sicut Princeps secularis potest exercere suam iurisdictionem in locis sacerularibus sibi subjectis; ita etiam, quod Prælatus Ecclesiasticus eam possit exercere in locis sibi subjectis, qualia sunt Ecclesie.

sit; ac proinde ex illis extrahere subditos. Nec in hoc læditur Ecclesiæ immunitas, cum non extrahatur Clericus contra voluntatem Ecclesiæ, sed juxta illam; & nonnisi tunc immunitas lædatur, quando reus extrahitur contra voluntatem, & revertentiam debitam Ecclesiæ, quod etiam probatur exemplo immunitatis personalis, qua fruitur Clericus, quæ solum intelligitur respectu judicis sæcularis, & sic solum læditur si ab hoc vel capiatur, vel puniatur; non vero si à judge Ecclesiastico, & ab Ecclesia ad ejus punitionem constituto castigetur. Idem dicimus de immunitate Ecclesiæ locali, quæ solum læditur, si à judicibus sæcularibus contra voluntatem Ecclesiæ, delinquens extrahatur; non vero si à judicibus ab Ecclesia constitutis, pro suorum domesticorum punitione, extrahantur illi, quos extrahere possunt à locis sacris, cum utantur Ecclesiastica potestate, quæ extendi potest sicut ad personas Ecclesiasticas, ita etiam ad loca Ecclesiastica. Sic tenent Suarez tom. I. de Religione, tract. 2. lib. 3. cap. 10. num. 5. & 8. Palaus tom. 2. tract. 11. disput. unic. punct. 7. num. 17. Bonacins. disput. 3. de 1. decalog. precept. quest. 7. de immunit. resolut. 56. num. 5. Layman. lib. 4. tract. 9. c. 3. numer. 11. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 28. à num. 14. Sanchez lib. 6. consilior. cap. 1. dub. 8. n. 6. Sylvest. verb. immunitas, num. 7. Portellus in compend. versu Ecclesiæ. immunitas, resol. 56. num. 5. Armilla verb. immunitas, num. 10. Rosella eodem verb. num. 9. Lezana tom. I. part. 1. cap. 18. num. 73. & tom. 2.

verb. immunitas, num. 6. Pellizzar. tractat. 8. cap. 5. secl. 1. num. 29. Rodriguez tom. 2. quest. Regul. quest. 50. art. 4. Genuensi in praxi Episcop. cap. 22. n. 11. pag. 74. &c alii.

94. Quarta difficultas est, an superdicta immunitas prospicit in causa civili: ut cum debitor à creditoribus timet comprehendendi, & in carcerem trudi, an si talis debitor ad Ecclesiam confugiat ab ea extrahi non possit? S. Affirmative respondendum est, quidquid alii dicant. Tum, quia hoc ipso, quod hæc immunitas delinquentibus, & reis jure Canonico concedatur, censemur etiam debitoribus concessa; alias Ecclesia nocentibus faveret, & innocentes excluderet. Tum etiam, quia licet jus Canonicum reos dicat non esse extrahendos, & rerum nomine propriè delinquentes intelligentur, etiam debitores possunt intelligi, qui sunt rei in judicio: & cum hoc sit privilegium favorable, secundum latitudinem sue significationis debet extendi. Tum denique: quia jure civili in l. presenti, l. ultim. C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt, expressè hæc immunitas etiam debitoribus conceditur. Quæ leges, & constitutiones civiles cum non præjudicent, sed potius extendant, & augeant immunitatem Ecclesiæ, ab Ecclesia sunt recepiæ, & approbatæ, necnon pro Canonicis habitæ, cap. inter alia, de immunit. Eccles. &c in Trident. sess. 25. cap. 20. atque ita tenent Abbas dict. cap. inter alia, num. 22. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 3. Farinac. de carcerib. quest. 28. num. 21. & in append. de immun. cap. 3. nu-

In causa
civili
prodest
immu-
nitasEc-
clesiæ
confu-
gienti-
bus ad
illam.

57. Lezana verb immunitas, num. 16.
Guttier, practic. quest. civil. lib. 3. quæst.
1. per totam. Pellizzar. n. 34. Palaus
punct. 8. num. 1. Bonacin. §. 4. num. 1.
& ita declarasse Sacram Congrega-
tionem in una Contr. 21. Julii 1627.
& in alia Benevent. 10. Maii 1619.
testatur Lezana loc. cit.

Nego-
tiatores
falliti, et-
iam frau-
dule-
nti
deco-
tores
immuni-
tate non
privan-
tur.

95. Quæ doctrina extenditur et-
iam ad negotiatores fallitos, seu frau-
dulentos decoctores, illos nimurum,
qui exerceentes quæstuarium nego-
tiationem laute, & opipare vitam de-
gunt, & postea cùm non possint cre-
ditoribus satisfacere, ad Ecclesiam
confugientes, plures creditores mi-
serrimè fallunt. His non prodeste im-
munitatem Ecclesiæ statutum est
à Catholicis Regibus nostris Ferdi-
nando, & Eliæbætha, & postea à su-
premo Imperatoris Caroli V. Senatu
confirmatum, ut testatur Covarr. 2.
variar. cap. 20. num. 14. quia hi viden-
tur esse hostes reipublicæ, & quasi
publici latrones, qui ut dicemus §.
sequent., non gaudent Ecclesiam im-
munitate. Sic ipse, & plures ab eo
citati: Sed hoc post Gregorianam
Constitutionem sustineri non po-
test: quia in illa revocantur omnia
privilegia, & indulta data principi-
bus extrahendi delinquentes ab Ec-
clesia, & nominatim fraudulentos
decoctores. Et rario est: quia tales
non privantur immunitate, neque
ratione debiti; alias omnes debitores
essent immunitate privati: neq; ratio-
ne delicti: quia non sunt depopula-
tores agrorum, aut latrones publici, qui
stratas vias obsident, quos ab Ecclesia
excludi dicemus §. sequent. Et licet

publicis latronibus æquiparentur, in
privatione tamen immunitatis æqui-
parati non possunt, quia odiosa est
præjudicans juri communi, & Ec-
clesiæ debitæ reverentia, & sic non
est extendenda ad æquiparata. Pel-
lizzar. numero 34. Farinacius in Ap-
pend. capite 3. numero 64. Bonacin. §.
4. initio. Suarez capite 11. numero 3.
Palaus puncto 8. numero 6. Lezana
verb. immunitas, numero 16. licet istos
(quia fraudulenti sunt) non esse mul-
to tempore in Ecclesia tolerandos,
nec posse bona in creditorum præju-
dicium ad eam deferre, declaraverit
Sacra Congregatio, teste Diana
§. part. in collect. istarum declaratio-
num.

§. III.

De criminosis, quibus Ecclesia immuni-
tas non prodest.

96. Plura crimina in jure recen- Quibus
sentur, ratione quorum, de non pro-
linquentibus immunitas Ecclesiæ si im-
denegatur, ut videre est in cap. inter munus
alii, cap. ultim. de immunitate Ecclesiæ- Ecclesiæ
rum, & aliis texibus. Quæ omnia recente-
Gregor. XIV. in sua Constitutione tur-
sæpius in hoc puncto cirata congel-
si, & alia addidit. Verba Bullæ sunt
ista: Ad unam tantum formam reduci-
mus, & moderamur, ut laici ad Ecclæ-
sias, locaque sacra confugientibus, si fue-
rint publici latrones, viarumque græssa-
tores, qui itinera frequentata, & publi-
cas stratas obsident, ac viatores ex insi-
diis

diū aggrediuntur, vel depopulatores agrorum, quive homicidia, mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, earumque cōmēteriis committere non verentur, aut qui preditorie proximum suum occiderint, aut assassinii, vel heresis, aut læsa Mājestatis in personam ipsiusmet Principis rei immunitas Ecclesiastica non suffragetur. Ubi ut vides septem dumtaxat casus excipiuntur, in quibus immunitas Ecclesiæ, delinquentibus non opitulatur, de quibus suo ordine breviter discurremus.

Quis publicus latro di-
latus est? Cui im-
munitas cum latronem, ut immunitate pre-
venitur: nec sufficit præsumptio, aut du-
bitatio: quia solus nominatim excipi-
tur vere publicus latro, non qui præsumitur esse talis. Publici autem tales reputantur vel publicitate juris, ut si hoc crimen aliquando fuerint in judicio confessi, aut propter ipsum damnati; aut nocturne facti, ut si ipsi in publicis viis deprædentur, vel pro latronibus communiter habentur. Ludovicus Correa in repetitione capite 3. numero 17. Augustinus Barbola de jure Ecclesiast. capite 3. numero 79. & 8. Joannes Baptista Lezana tom. 2. verb. immunitas, num. 8. Hinc fit alium quemcunque furem simpli-
cem, etiam in Ecclesia, vel ab Ecclesia aliquid surtipientem, non excludi-
ab isto privilegio, quia solum publici latrones excluduntur, & excipiuntur; & exceptio firmat regulam in contrarium. Sotus libro 3. de justitia

questione 3. articulo 5. versu porro au-
tem. Palaus tom. 2. tract. 10. disput. u-
nic. punct. 9. numer. 3. Pellizzar. tract.
8. cap. 5. sect. 1. num. 10. Lezana num.
8. Bonacini. disput. 3. de 1. decalog. pre-
cept. q. 7. de immunit. 9. 4. num. 5. San-
chez tom. 3. consil. libro 6. cap. 1. dub. 8.
num. 14. Tusclus verb. Ecclesia, concl.
10. num. 2. 3.

98. Viarum grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obser-
vent, ac viatores ex insidiis aggrediu-
tur, ex cap. inter alia, & Gregoriana
Constitutione; ille autem dicitur via-
rum草人, qui cum impetu gra-
ditur, ut viatores spoliat, vulneret, vel
occidat. Sed solum comprehendun-
tur prædicta Constitutione grassa-
tores in viis publicis, & itineribus
frequentatis; quia textus de istis so-
lum expressè loquitur. Qui vero per
insidiis aggreditur, & non in loco,
aut itinere publico, non privatur im-
munitate. Farinacius in Append. de im-
munit. capite 12. numero 165. Lezana
numero 9. Barbola numero 84. Bona-
cina num. 6. Palaus num. 6. Hinc fit
illa genera hominum, qui vulgo di-
cuntur Gitanos, privatè esse Ecclesiæ
immunitate, quia communiter, ut
publici latrones habentur; vel sunt
grassatores viarum, qui itinera fre-
quentata, & publicas stratas obser-
vent, ac viatores ex insidiis aggredi-
tur. Quis non videat illos homi-
nes talem vitam ducere, ob quam
immunitate Ecclesiastica merito de-
beant privari.

99. Depopulatores agrorum, illi Depo-
videlicet, qui alienos agros diripiunt, pulato-
qui segetes, aut fructus devastant, res so-

Mmm 2. qui

Qui vul-
go di-
cuntur
Gitanos,
non gau-
den-
te immi-
nunta-
te Eccle-
sia.

Ium nocturni ab Ecclesia sint ejiciendi.

qui agros, vineas, aut oliveta destrunt. Sed est inter Doctores controversia, an debeat intelligi de nocturnis dumtaxat depopulatoribus, an verò de quibusvis, sive nocturni, sive diurni fuerint depopulatores? Aliquibus hoc secundum satis probabilius asserentibus, quia in dicta Gregoriana Constitutione absolute depopulatores agrorum excipiuntur: quod de quibusvis nocturnis, vel diurnis intelligi debet, cum absque limitatione loquatur. Sic Bonacini. num. 6. Farinac. cap. 11. num. 61. Barbosa numer. 87. Lezana num. 10. Aliis verò primum non minus probabiliter defendebus, quia in cap. inter alia, de immunitate Ecclesiarum, depopulatores nocturni exprimuntur: & cum Constitutio Gregoriana ad confirmandum jus commune sit inducta, & ad tollenda contraria privilegia, cum depopulatores agrorum nominavit, intelligentia est secundum jus commune: alias ut juri communi derogaret, exprimere hoc debebat, diurnos depopulatores nominando. Sic Tusclus verb. Ecclesia, concl. 11. num. 10. Palaus punct. 9. num. 5. Pellizzar. num. 11.

Solum 100. Qui homicidia, & mutilationes homicii membrorum in ipsis Ecclesiis, vel earum diuinorum aut cameteris committere non verentur. mutatio in Ecclesia patrata, privant immunitate.

Haberut in cap. final. de immun. Eccles. & in Gregor. XIV. Const. Et merito: quia indignum est, ut Ecclesia illi faveat, qui in Ecclesia, contra reverentiam illi debitam delinquit. Et licet hæc ratio decidendi videatur communis pro omnibus aliis delictis in Ecclesia commissis, ideoque graves

authores asserant, non gaudere immunitate Ecclesiæ, qui in ea quilibet alia crimina perpetranti; quia semper verificatur esse indignum, quod Ecclesia illi faveat, qui in Ecclesia deliquerit: & quia legis auxilium frustra invocat, qui legem contemnit, cap. quis frustra, de usuris. Atque ita tenent Navarr. in manual. cap. 2. 5. num. 20. Portellus in dub. Regul. verb. Ecclesia immunitas. num. 15. Covarr. 2. variar. cap. 30. num. 15. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 6. Bobadilla in Politic. lib. 2. cap. 4. num. 24. § Nihilominus hæc solum probant, justissime, quod constitutum est de homicidio, aut mortificatione, de aliis constitui posse, sed de facto non constat sic statutum, & cum agamus de lege penali immunitati Ecclesia præjudicanti, non est extendenda ad casus, in ea non expressos. Pellizzar. num. 37. Farinac. cap. 16. num. 208. Bonacini. §. 4. num. 12. Palaus punct. 9. num. 9. § Taliter autem homicida, aut mutilator, Ecclesiæ immunitate privat, ut non solum privetur immunitate illius Ecclesiæ materialis, in qua deliquerit, sed cuiuscumque alterius; ut si in una delinquit, & ad aliam confugiat, ab hac extrahi possit: quia immunitas à qua est privatus, eadem est in omnibus Ecclesiis: & qui unam offendit, omnibus injuriā interrogavit, cum una sit formaliter Ecclesia in toto orbe terrarum. Lezana numer. 11. Sanchez dub. 8. numer. 16. Pellizzar. num. 12. Bonacini. §. 4. numer. 7. Sed qui in Ecclesia vulneraret, si ex tali vulnere mors non sequeretur, aut mutilatio, non privat immunitate: quia vulnerare non est

est occidere, aut mutilare : & solum occidentibus, aut mutilantibus talis est pena jure statuta. Farinac. cap. 16. num. 227. Palaus punct. 9. n. 10.

Qui existens in Ecclesia, alium extra Ecclesiam existentem occideret, non gauderet immunitate.

101. Sed est breviter duplex decidenda difficultas. Prima an si existens in Ecclesia, sagitta, plumbeo globo, sclopo, aliove instrumento aliquum feriat, & occidat, aut mutilet, qui extra Ecclesiam existebat, Ecclesia immunitate privetur? Negat prima sententia. Quia ille vere in Ecclesia non occidit, sed occisionem inchoavit. Pena autem non imponitur ob actum inchoatum, sed per se. Quid: sicut non privatur immunitate, qui in Ecclesia evaginaret gladium, & adversarium inequendo extra Ecclesiam occidere, aut mutilaret. Sic Bonac. quast. 3. disp. 7. de immunit. § 4. num. 8. Fagundez 2. praecept. Eccles. lib. 4. cap. 4. num. 17. & probabile dicitur Pelizz. tract. 8. cap. 5. sect. 1. numer. 13. § Sed affirmativa respondendum est: quia qui in Ecclesia ponit causam, ex qua necessario sequitur occisio, in Ecclesia dicitur occidere, sicut qui in Ecclesia graviter vulnerarer, etiam si vulneratus extra Ecclesiam moreretur, privaretur immunitate: quia in Ecclesia causam necessariam ex qua mortis sequeretur, apponet; quod non accideret in eo, qui evaginaret gladium in Ecclesia, & extra Ecclesiam vulneraret. Sic Lezana verbo immunitas, numer. 11. Sylvester eodem verb. 3. quast. 6. Palaus punct. 9. num. 15. Navarr. cap. 25. numer. 21. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 6. Azor 2. part. lib. 9. cap. 9. quast. 14. vers. tertio. Covarr. 2. variar. cap. 10. num.

15. Farinac. cap. 16. num. 223. Imo si aliquis extra Ecclesiam existens, eum qui est in Ecclesia occideret plumbea pila, sagitta, aut lapide, multò magis privandus esset immunitate: quia in delictis potius finis, exitus, & executio illorum attenditur, quam initium: ergo si ob initium datum privatur, ut diximus; multò magis ob finem & effectum. Sic citati. At si aliquem videlicet, aut fraude, ab Ecclesia extraexisti, & occidisti, non privaris illius immunitate: quia neque occidisti intra Ecclesiam, neque intra illam appetuisti causam necessariam occisionis, cum libere postea occideris. § Sed nota, quod licet Gregorius XIV. in sua Constitutione dixerit: *Qui homicidia, & mutilationes membrorum in Ecclesia, &c. utendo coniunctione illa &c, quod & habeat in cap. immunitatem, de immunitate Ecclesiae, certissimum tamen est alterum sufficere, quia talis est praxis Ecclesiae: alibi qui occideret, & non mutilaret, prout fieri potest, non privaretur immunitate, quod est absurdissimum: & multo dies dictio & in iure accipitur disjunctivè.* Bonacina num. 10. Lezana n. 11.

102. Secunda difficultas est, an mandans, aut consulens in ecclesia occisionem, illius immunitate privetur? Hoc bifariam fieri potest: Vel quia in Ecclesia existens dedit tale mandatum extra exequendum, quem omnes dicunt non privari immunitate. Vel quia intra, vel extra Ecclesiam existens dedit mandatum de occisione intra Ecclesiam exequenda. Hoc posteriori modo affirmat

Mandas
homicidiū
in
Ecclesia,
non pri-
vatur
immu-
nitate.

Mm m 3 pri-

privari prima sententia : quia quod per alium facis , per te ipsum facere censeris: & qui mandat homicidium, æque homicida est , ac exequens. Navarr. cap. 24. num. 21. Joan. Gutierrez tract. quæst. civil. lib. 3. qu. 2. per totam. Suar. cap. 11. num. 7. & 26. Farinac. cap. 16. num. 229. § Sed oppositum est tenendum, quemadmodum diximus tom. 2. tract. 10. de censuris, cap. 1. num. 141. excommunicationem, aut aliam censuram latam contra aliquid facientem, non comprehendere consulentem, aut mandantem, nisi exprimantur : & in nostro casu hoc magis urget, quia nullus privatur immunitate, nisi in casibus in jure expressis, cum non sint verbalegis pœnalis extendenda : præcipue ultra expressum in textu sensum, cum non sint extendenda ad ea, quæ immunitati Ecclesiæ præjudicant: at in jure non exprimitur mandans , aut consulens : sed occidens, vel mulcians , sub quo non intelligitur mandans, nisi in lata significatione, quæ non est admittenda in pœnaliibus, & sic iste facere non propriè, sed impropriè dicitur ex juris interpretatione , quæ in pœnis non habet locum, nisi ab ipso jure facta sit extensio. Bonac. §. 4. numer. 9. Pellizzar. num. 16. Lezana num. 11. Palaus puncto 9. n. 17.

Quis
proditor
dicatur,
ut im-
munita-
te Eccle-
siæ pri-
vetur.

103. Qui proditorie proximum suum occiderit, ut habetur in dicta Gregoriana, & cap. I. de Homicidio. Si quis per industriam proximum suum occiderit, & per insidias, ab altari avelles eum, & morietur. Ille dicitur ex insidiis, & proditorie occidere, qui occidit in-

cautum si tale præcaventer, aut præcavere debentem, quod Hispanè dicitur : *atraicim alevosa mente, sine que tal recelase o pensare* Ut si occidat aliquem, cum quo amicitiam, aut societatem simulabat : vel etiam si occidat inimicum, cum quo reconciliatus credebatur; vel certè cui promissionem dederat de ipso non offendendo; talis est proditor: quia per illam promissionem sublata fuit inimico omnis occasio præcavendi. Pellizzar. num. 18. Palaus nu. 26. Farinac. lib. 2. Consilior. consil. 168. num. 75. § Similiter qui veneno aliquem occidit, proditorie occidere censetur, & immunitate Ecclesiæ privatur. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 12. Lezana tomo 2. verbo immunitas, numero 12. Farinac. in Append. de immunit. cap. 9. num. 142. Pellizz. num. 18. Palaus punct. 9. num. 26. Quare declaratum merito est à Sacra Congregatione apud Franciscum Leonem in thesaur. for. Eccles. part. 1. cap. 13. num. 25. & Barbosam in collectan. Bullar. verb. immunitas, & apud Dianam 5. part. in collect. illarum, matrem occidentem filium infantem non gaudere immunitate; neque eum qui committit homicidium veneno ; aut mulierem, quæ malis medicamentis procurat abortum: isti enim occidunt omnino incautos, & nihil cogitantes, aut cogitare debentes. § Item si quis inimicum dormientem , aut alio modo incautum, à tergo, vel per insidias occidat, secundum aliquos immunitate privatur; quia ille dicitur occidere proditorie, qui à tergo, vulgo *atraicion*, aut per insidias, & industriam

stria occidit. Covarr. 2. variar. cap. 20. numer. 7. Azevedo lib. 1. titul. 2. num. 11. in constitut. Hispan. Bobadilla in Politic. lib. 2. c. 14. num. 34 & 35. Sed probabilius est oppositum. Quia non quæcumque insidiae privant immunitatem, sed quæ præditionem constituent; quia solum ab ea excluduntur, qui prædicatori proximum occidunt: sed perseverante inimicitia, insidiae non constituent præditionem, quia semper inimicus habet fundatum sibi præcavendi. Unde sibi imputare debet si incaute occidatur. Lezana num. 12. Pellizzar. nu. 17. Bonacini. num. 14. Palaus num. 28. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 12. & ita declaratum est à Clemente VIII. in quodam Brevi Archiepiscopo Panormitano directo testatur Diana 5. part. in collectan. declaration.

Pœnæ pro assassinis in jure positæ re
communiter ac cipiuntur pro his, qui pecunia, aliove pretio conducti aliquem Christianum occidunt, vel occidi faciunt: & tales immunitate pteruantur in dicta Constitutione Gregorii XIV. & in cap. pro humani, de homicidio in 6. istæ pœnæ pro assassinis assignantur: Statuimus, ut quicumque Princeps, Pralatus, seu quavis alia Ecclesiastica seu secularis persona, quempiam Christianorum per predictos assassinos interfici fecerit, vel eiam mandaverit. (quamquam mors forsitan ex hoc non sequatur) aut eos receptaverit, vel defendaverit, seu occultaverit, excommunicationis, & depositionis à dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio incurrit sententiam ipso facto, &c. Quid

textu non privatur immunitate assassinus, sed alia personæ per eum assignantur: at in Gregoriana Constitutione expresse excluditur ab ea, & ita habetur ex consuetudine recepta, & ab omnibus autoribus communiter approbata. Suar. lib. 3. cap. 11. nu. 9. Lezana verb. immunitas. num. 13. Bonacini. disputation. 3. quest. 7. §. 4. num. 18. Gutierrez. practicar. quest. civil. lib. 3. quest. 7. à n. 5. Farinacius in appendice, de immunit. cap. 8. n. 118. Palaus tom. 2. tract. 11. diss. unic. punct. 9. num. 32. Ut aliquis assassinii crimen incurrat, cui immunitatis privatio, & alia pœnæ sint annexæ, non requiritur quod de facto pro occidente hominis pretium accipiat; sed sufficit si ei promissum fuerit, & promissionem acceptaverit, sive sit pecunia in magna, sive in parva quantitate: & sive sit pecunia, vel aliud pretio estimabile. Ut si quis occidat, quia accepit in promissis aliquam uxorem, aliquid officium, vel beneficium, aut quod pro eo apud Principem aliquis intercedere velit, aliudve ipsi præstare, quod pretio solet estimari. Debet tamen promissio, aut datio pecuniae, aut pretii esse pro ipsa occidente. Si autem sit pro expensis itineris ad occidendum, aut occiso: em à morte, aliisve damnis liberandum, non erit crimen assassinij, cui dictæ pœnæ sunt assignatae: quia ad crimen assassinii id requiritur, ut non gratis, sed ob pretium occidatur. Pellizz. tract. 8. c. 5. sect. 1. n. 21. Lezana n. 13. Palaus, Bonacini. Farinac. loc. cit.

105. Porro

Qui pretium pro occisione accepit, & non occidit, sed vulneravit, non privatur immunitate Ecclesiastica.

105. Porro qui nulla interveniente promissione alium occidit spe complacendi amico, vel obtinendi aliquod primum ab eo, vel succedendi in bona defuncti quidem, sed non committit crimen assassinii, & sic nec immunitate privatur. Palaus, Lezana, Pellizzar, Farinac. Bonacina locis citatis. Nec qui pecuniam ad vulnerandum quidem, sed non ad occidendum accepit: quia textus citatus de interficientibus, non de vulnerantibus loquuntur. Atque idem dicimus de eo, qui pecuniam accepit ad occidendum, nec tamen occidit, sed tantum vulneravit: quia non negatur immunitas nisi propriè committentibus crimen assassinii: sed qui accepta pecunia ad occidendum, non occidit, verè, & propriè crimen assassinii exterius non commisit: ergo Tum quia de mandante dicitur in cap. 1. de homicidio in 6. puniendum esse eisdem poenis assassinorum, sive mors sequatur, sive non, quod de mandatario minime exprimitur: & sic mandatarius mortem non inferens relinquitur dispositioni juris communis. Farinacius numero 123. in fine. Pellizzar. num. 20. versus suppono quinto. Palaus num. 38. Unde qui mandat alium occidi sub promissione pecuniae, etiam morte non sequauta, in ordine ad poenas incurrit crimen assassinii, & immunitate privatur, quia respectu mandatarii exprimitur in jure poenas assassinatus incurtere: *Quamquam mors ex hoc forsitan non sequatur.* Lezana numero 13. Farinacius cap. 8. num. 118. Palaus n. 39. Pellizzar. num. 20. versus suppono sexto.

Etiam recipiens, defendens, oculans assassinum, immunitate privatur, si cognoscat eum assassinum esse, cui auxilium praestat, & illi quis est assassinio auxiliatur, ex dicto textu *Prout humani de homicid. in 6.* Idem est de mediatoribus, seu complicibus, eo, quod ipsi etiam possunt dici rei assassinii. *Peregrin. tract. de immun. c. 7. n. 36.* Lezana verb. *immun. numer. 13.*

Crimen heresis. Ratione cujus, immunitate privantur haeretici; cum sit & animi omnium gravissimum crimen Ecclesiastica funditus evertens. Et haeresis idem est de recipientibus, occultatoribus, defendantibus, alio modo quilibet haeretico auxilium praestantibus, si paverat. Quatenus haereticus est ei opitulentur. Secus vero, si quia amicus, quia munus consanguineus ei auxilium praebet, ut ob alia delicta quæstus, liberetur. Si tamen ut haereticus queretur, tunc is, qui quomodo libet ei auxilium praestarer, immunitate privaretur: quia licet ei in tali casu auxilium ferens, vere, & coram Deo haereticus non esset, haeresis tamen suspicitionem incurriteret: at qui suspectus est de haeresi, ab Ecclesia extrahi potest, ut examini subjiciatur: ergo. Unde omnes de haeresi suspecti, sive auxiliatores haereticorum, sive alio modo haeresis suspicionem incurrant, privantur immunitate. Lezana n. 14. Pellizzar. num. 22. Diana part. I. 11. de immun. resol. 38, Farinacius cap. 13. num. 135. Bonac. disputatione tertie, questione septima, §. 4. num. 21. Palaus n. 41.

106.

Læsa
Majestas-
tis cri-
men in
perso-
nam
Princi-
pis, pri-
vat im-
munita-
te.

106. Denique privantur immunitate ex supradicta bulla Gregor. XIV. *Rei læsa Majestatis in personam ipsiusmet Principis, & nomine Principis illum communiter intelligunt Doctores, qui supremam habet potestatem, absque subjectione in temporibus ad alterum Crimen autem læsa majestatis in personam Principis est illius offensio: sub quo nomine venit qualibet læsio, ut percussio, vulneratio, incarceratio, inseguatio, conjuratio, machinatio, seditio, aut conventicula proditoria, &c.* Sufficit ergo, quod crimen inferatur in personam Principis per unam ex istis actionibus, ut læsa majestatis reus immunitate privetur. Cæterū si quis esset læsa majestatis reus, non in personam Principis, sed vel in ejus statuam, in ejus consanguineos, ministros, consiliarios, &c. non privaretur immunitate: quia solum crimen læsa majestatis in personam ipsiusmet Principis excipitur. Diana resolut.

7. & 20. Bordon. tom. 2. resolut. 1. numero 24. Lezana num. 15. Pellizzar, num. 24. Palaus num. 42. Farinacius cap. 14. n. 140. Qui etiam docent debere intelligi de Principe qui sit supremus Princeps respectu offendentis: ita ut ratione originis, aut domicilij subditus sit illius; alias non committet crimen læsa majestatis, & colligi existimant ex Clement. Pastoralis, §. denique, & sequentibus, de sententia, & rejudicata. Sed huic doctrinae acquiescere nunquam potuimus: quia Gregorius XIV. reum læsa majestatis in personam Principis absolute excludit. Qui autem mortem su-

premi capit is machinatur, licet ejus subditus non esset, crimen gravissimum læsa majestatis incurreret: ergo. Quis enim negabit esse reum læsa majestatis quemdam, qui à dæmonseductus, vel forte ab aliquo alio incitatus (quod quando hæc scribimus passim per totam Hispaniam, non sine magno Hispanorum dolore circumfertur) morrem nostri Catholici Regis Caroli II. (cujus vitam ad totius sui Regni, & Ecclesiæ tutamen, utinam per plures, & plures annos Deus Optimus Maximus, ut enixe quotidie ipsum deprecamur, conservet) cum tredecim esset annorum, audaci, & temerario animo, pro nefas, per venenum porrectum procuravit? Huic pessimo homini Ecclesia opitulabitur? absit. Projiciatur ab Ecclesia; gladio, patibulo, aut igne plectatur, qui tantum nefas in Principem innocentissimum, cum totius Hispaniæ pernicie, vel cogitare fuerit ausus.

107. Ex dictis sequitur, præter Non dictos casus, nullum alium dari, ratetur casus tione cuius delinquentes, ad Ecclesiæ præter confugientes, illius immunitate superpriventur: quia in cap. inter alia 3. dictos conceditur immunitas quibuscum privans que delinquentibus, quantumcum immunitate gravia crimina perpetraverint, nisi in illis casibus exceptis: & in Bulla Gregoriana, quæ expedita fuit, ut omnia ad unam formam redigerentur, expresse solum assignantur casus supradicti, & sic nullus alias adjungendus est, ex regula generali, quod exceptio fit in regulam in contrarium, in casibus non exceptis. Nec ratio

Nnn tione

tione consuetudinis alij dantur casus excepti : quia omnes consuetudines derogantes immunitati Ecclesiae sublatæ sunt per Tridentinum sess. 25. cap. 20. &c per Gregorium XIV. in sua Constit. uti docent Bordon. tom. 2. resolut. 1. num. 10. Pell. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 36. Diana tom. 1. tract. de immunit. resolut. 1. Lezana tom. 2. verb. immunitas. num. 16. Farinacius in append. de immunit. cap. 2. num. 18. Bonac. disp. 3. quest. 7. de immunit. §. 6. num. 4. Palaus tom. 2. tract. 1. disput. unic. punct. 10. num. 2. Sed neque etiam ex identitate rationis, imo neque ex majoritate alij casus excipiuntur, etiamsi casus sint graviores, & atrociores, quam excepti. Tum, quia non est facienda extensio ob identitatem rationis, quando talis extensio præjudicat causæ favorabili, uti est immunitas. Tum etiam: quia si ultra exceptos siceret alios excipere ob identitatem rationis, nihil firmum, & stabile esset circa hoc constitutum in jure, & passim judices seculares, suam jurisdictionem extenderent. Ecclesiæ violarentur, & universa litibus, & scandalis paterent. Suar. tom. 1. de relig. tract. 2. lib. 3. cap. 11. num. 15. & 17. Farinac. cap. ultim. num. 3. §3. & lib. 1. Consil. consil. 16. num. 14. Joannes Gutierrez Practic. quest. civil. lib. 3. cap. 4. num. 12. & 17. Barbos. de jure Ecclesiæ. lib. 2. cap. 3. num. 117. Lezana num. 11. Palaus num. 3. Pelliz. num. 36.

108. Hinc fit, nec violatores virginum, nec adulteros ad Ecclesiæ confugientes privari illius immunitate, quia non sunt casus expressè excepti, & sic in cap. de raptoribus 36.

quest. 1. his conceditur immunitas. Nec simoniacus, nec Sodomita privatetur, quia nullibi hoc crimen, ei si horrendum, & gravissimum excipitur. Nec sacrilegus, blasphemus, superstitionis, nisi de suspicione heresis sint examinandi: quia in cap. inter alia, & Bulla Gregorij, solum excipitur sacrilegium ob mutilationem, vel homicidium factum in Ecclesia, & sic alia sacrilegia non sunt excepta. Idem de perjuro, falso teste, & de incendiariis dicendum est, quia isti non excipiuntur. Et quamvis hoc crimen simile sit depopulationi agrorum, qui est casus exceptus, cum tamen non sit idem, sed diversum, exceptio unius, non est exceptio alterius quin potius firmat regulam in contrarium. Nec privantur immunitate fabricantes, aut falsificantes monetam: quia licet sit crimen læse maiestatis, non tamen in personam principis, sed in ejus statuam: & sic non est de criminibus exceptis. Guierr. lib. 3. q. 4. per totam. Palaus punct. 10. per totum. Farinac. cap. 99. n. 96. 9. & 10. 5. Lezana, Bordon. Bonac. locis citatu. Diana 5. part. tract. 1. resolut. 2. Etiam ministri, quia violenter extrahebunt ab Ecclesia confugientes ad illam, gaudent illius immunitate: quia talis casus non est de exceptis in jure; quamvis alias esset dignum illud crimen ut exciperetur; cum non deceat immunitatem prodeat illi, qui noluit eam prodeat alteri. Farinacius num. 106. Palaus num. 10. Pellizzar. numero 35. qui num. 37. sic merito dicit: (Quod autem ait Naldus verb. Ecclesia num. 5. ex Farinacio, furantem pīx dem

Casus
omnes
non ex-
cepti, in
quibus

dem in qua asservatur Eucharistia, non gaudere immunitate, cum sacrilegus aperte delinquit in personam supremi Principis; adeoque committat delictum exceptum in Bulla Gregorij; mihi minus probatur, cum sumus in materia pœnali, quæ non debet ampliari ultra verborum proprietatem, & Greg. in excipiendo hoc delicto loquatur de offensione corporali, illata Principi humano; non autem de injuria facta Deo, qualis est ea, de qua hic hactenus ille.

§.IV.

Quos effectus habeat immunitas Ecclesie hactenus stabilita.

Reus ab Ecclesia per vim extraclusus, adhuc illius gaudet immunitate.

109. PRIMUS, & præcipuus hujus immunitatis effectus est, ut reus ad Ecclesiam confugiens, in ea capi, aut ab ea invitus extrahi non possit. *I.2.C.de h[ab]itu qui ad Ecclesiam confugiunt, cap.inter alia, de immun. Eccles.* Sed si ipse libere exeat, à judice capi, & incarceraſi poterit, (quia jam non invitus extrahitur) nisi forte necessitate aliqua coactus exeat. Unde si per vim ab aliquo extractus esset, non poterit à judice capi, sed Ecclesiæ restituſi debet, quia extractio violenta reo præjudicare non potest. Et quamvis iudex non esset h[ab]itus violentæ extractionis particeps; violaret nihilominus Ecclesiæ immunitatem, si reum sic extractum caperet: quia continuaret illam violentam extractionem, & reum Ecclesiæ non resti-

tueret, in qua adhuc moraliter esse censeret, quandiu violenter ab illa extractus reminetur. *Valentia tom. 3. disp. 6. quest. 11. in resp. ad 2. Farinacius in appendice, de immunit. cap. 2. num. 5.* *Palaus tom. 2. tract. 11. disp. unic. punct. 11. num. 2. §. At si blanditijs, vel dolosis verbis inductus reus à loco sacro exeat; potest capi à judice, & puniri, quia iusta non est violenter extractus, & sola violenta extractio in juribus dictis prohibetur. *Lezana tom. 2. verb. immunit. num. 18. Pellizzar. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 38. Bonacini. disputatione tertia. quest. 7. §. 2. versus sexto. Fagundez in 2. Ecclesiæ precept. lib. 4. cap. 4. Suarez lib. 3. c. 18. n. 2.**

110. SECUNDUS effectus est, ne reus in Ecclesia existens, vinculis alligetur, vel alio modo personaliter vexetur: quia hoc esset ex loco sacro carcerem facere, quod prohibetur ex presb[iter]i, cap. definitivit. 17. quest. 4. ibi: nec nisi aliqua vis, nocib[ilitas], aut damnum inferatur. TERTIUS, ne fugienti ad Ecclesiam impediantur alimenta, vestitus, & reliqua vita necessaria. *I. præsentii, C. de his, &c. enim dicto c. definitivit;* hoc sicut etiam esset per indirectum à loco sacro extrahere. Unde fit teneat Ecclesiam, vel Monasterium, i. inde necessariis providere, si alias ipse non habeat proprium, vel si habeat, eo uti non possit. *dicta t. præsentii, §. sa- ne.* Tum ob illam regulam charitatis: *Si non pavisti, occidisti.* Tum etiam: quia debet Ecclesia reum non derelinquerre cogatur, ne coactus inedia le curiae seculari tradere cogatur, aut peire.

Nnn 2 Azor.

Azor. 2. part. lib. 9. capite 9. quest. 13.
Lezana num. 23. Farinacius cap. 19.
num. 299. Palaus punct. 11. num. 7.
§ Quartus, ne bona delinquentis,
quaecum ad Ecclesiam tulerit, au-
ferantur, cap. definitiv. 17. quest. 4. Si
autem bona, quaecum tulerit, aut sive
aliorum, aut aliis obligata, poterit a
judice eis spoliari, quia hoc non es-
set ei nocumentum inferre; sed ne
ipse alijs nocumentum inferat impe-
dire, sicut ob hoc ab eo arma pro-
hibita tolli possunt. Suarez cap. 12.
num. 3. Pellizzar. num. 38. Bonacin.
§. 5. vers. Tertius effectus. Farinacius
num. 100. Lezana num. 18. quicquid ait:
(In quo tamen video sacram Congre-
gationem Episcoporum, & Regu-
larium 14. Novembr. 1636, prae-
cepisse bona posita in loco immuni
in praetorium creditorum, deponi
debere in loco non immuni, & die
9. Martii 1635. praecepisse Vicario
generali Mediolanensi, ne talia bona
detineri permitteret in loco immuni
in praetorium creditorum. Item 12.
Decemb. 1642. praecepisse, ut ex qua-
dam Ecclesia extaherentur bona, eo
transportata in fraudem creditoris,
confignanda tamen judicii compe-
tentia.)

Qualiter
in Eccle-
sia exi-
stens
posit
judicia-
liter
con-
demnari
III. Quintus effectus est, ne reus
dam in Ecclesia existir, damnetur ad
mortem, vel ad aliam penam cor-
poralem, ut ad exilium vel non tri-
remes, servitutem, flagellationem,
&c. capite Inter alia, de immunit. cap.
constitutus 17. q. 4. Verum ex con-
suetudine videtur receptum, cum
reus confugit ad Ecclesiam, quod
judex in eum inquirat ac illum citari

faciat, & si non compareat, in eum
tanquam in absentem proficerat sen-
tentiam: quam tamen non potest
mandare executioni, ob Ecclesiam im-
munitatem. Farinacius quest. 28. de
carcerib. num. 77. in fin. Pellizzar. num.
38. Palaus num. 11. § Sextus ut extra-
ctus extra casus in jure exceptos, ante
omnia debeat Ecclesie restituui, cap.
miror. 17. quest. 4. ob regulam gene-
ralem, quod spoliatus ante omnia est re-
stituendus. Nec statim facit judex jura-
mentum faciendo de securitate rei,
& quod eum corporaliter minime
puniet: quia prius debet Ecclesie,
quaecum spoliata fuit, satisfacere. Suarez
lib. 3. cap. 13. num. 6. Farinacius in ap-
pend. de immun. capite 2. num. 49.
§ Sufficit autem, quod reus cuicunq[ue] Ecclesie restituatur, si in illa
aetate securus, ac in ea a qua extra-
ctus est, existat. Nec requiritur, quod
tali materiali Ecclesie restituatur:
quia hoc privilegium unicum est pro
omnibus Ecclesiis. Unde sicut inju-
ria uni facta, omnibus fit; sic satisfa-
ctio uni praestita, omnibus praestatur.
Bonacin. §. 5. circa finem. Palaus n. 13.
Pellizz. n. 38.

112. Septimus effectus est, quod
si reus de facto ab Ecclesia extrahe-
retur, talis extractio nulla esset, &
omnes actus ex illa sequuti, ut expre-
sse habetur in Bulla Gregoriana; quia
reus in Ecclesia existens extra casus
exceptos, est extra jurisdictionem ju-
dicis secularis, & sic cum eum invi-
tum extrahit, non exercet in illum
actus jurisdictionis sed ty. annidem.
Unde omnia subsequentia sunt nul-
la: nec potest reum citare, interroga-
re,

re, torquere, aliudve in illum judiciale quidquam facere; quia hæc omnia prius jurisdictionem in reum exigunt, quam sacrilegâ, & injustâ capturâ non acquisivit. Suarez lib. 3. cap. 13. num. 1. 5. Farinacius cap. 20. num. 221. Lezana num. 18: Pellizz. num. 39. Bonacini. §. 5. num. 2. Palaus punct. 11. num. 14. § Quid vero teneatur judex reo restituere omnia damna ex tali violentia extractione sequuta, qui-dam etiam affirmant, eo quod reus jus habeat ne in loco sacro capiatur, & sic peccat contra justitiam commutativam, illum extrahens. Suarez, Lezana, Palaus, Bonacina, locis citatis. Sed immerito: quia hoc privilegium non est reo concessum, sed loco sacro: estque locale, non personale. Unde reus nullum jus haberet, ne in loco sacro lœdatur: & sic judex solum peccat peccato sacrilegij contra reverentiam debitam loco sacro, non peccato injustitiae contra ius rei: quod expresse docuit D. Thomas 2. 2. quist. 99. art. 2. ad 3. Ubi ut probet posse dari sacrilegium, quod non sit simul iniquitatis, aut habeat aliam speciem peccati annexam, ponit exemplum in judice extrahente reum ab Ecclesia, his verbis: *Ad terrium dicendum, quod sacrilegium interdum inventur separatum ab aliis peccatis, eo, quod actus non habet aliam deformitatem, nisi quia res sacra violatur: puta si quis judex capiat aliquem de loco sacro, quem in alijs locis licite capere posset.*

Non debet reus ab Ecclesia ar-

quia vim vi repellere licet. Sed hæc misresistentia à personis Ecclesiasticis fendi, fieri non debeat per arma, aut bellum; sed cetera non est defendenda Ecclesia suris more castrotum, scilicet armis materialibus, quæ Ecclesiasticis sumere non licet, cum inde forsitan majora scandala, & mala oportura sint; sed armis spiritualibus; videlicet, excommunicatione, & alijs censuris, si ibi adsit, qui eas in sacerulares fulminate valeat; & claudendo ostia, abscondendo reum, eumque de manibus ministrorum tollendo, illisque intimando pœnas, & censuras contra violatores Ecclesiae in jure sanctitas, & quælibet alia media apponendo ad tollendam vim absque bello activo. Fagundez 2. præcept. Ecclesia lib. 4. cap. 4. num. 59. Pellizzar. numero 38. Bonacini. §. 5. in principio. Lezana numero 22. Si vero armis Ecclesiastici resisterent, & inde mors, aut mortalitatem sequeretur, irregularitatem proculdubio incurretent.

§. V.

Quam pœnam & culpam incurvant, inabilitate extrahentes delinquentes à loco sacro.

114. **C**Ravissimam culpam mor- **Pœna** talem sacrilegij committere mortis, violatorem immunitatis Ecclesiae, & alijs, nulli dubium est: quia divinam offendit maiestatem, qui ejus domum Eccle- violat, & profanat: & sic reputatur siam est hoc crimen lætæ maiestatis Divinae: plecten- ob idque ex jure civili, pœna capita- dus.

Nnn 3 li,

li, & ultimo supplicio punitur, ex l. presenti, C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt. ibi: Capitali, & ultimi supplicij animadversione plectendus. Verum haec pena non videatur usu recepta, ut tradunt Suarez lib. 3. cap. 13. num. 6. Lezana tom. 2. verb. immunitas. num. 21. Bonac. disput. 3. quest. 7. §. 6. num. 5. § Per jus autem Canonicum iudicio Episcopi violatores immunitatis Ecclesiastice penitentia publica puniri possunt, nec non pecuniariā pœnā, in cultum Ecclesiae violatæ applicandā, aliquando tridigita librarum argenti examinati, aliquando non genitorum solidorum, quamvis in hoc possit Episcopus justum sequi arbitrium proprium: pensata delicti qualitate, & conditione delinquens, cap. Si quis contumax 17. quest. 4. virf. cum ponas, quæ pena antiquata non est, ut aliqui putant, sed in suo robore manet quia per Concilium Tridentin. sess. 25. cap. 20. & per Bullam Gregor. XIV. omnes pœnæ antiquis canonibus latæ adversus immunitatis violatores renovantur. Tuschus verb. Ecclesia. conclus. 8. num. 11. Farinacius in append. de immun. cap. 20. num. 319. Lezana n. 21. Bonac. n. 5.

Excom-
muica-
tionem
ipso fa-
cto in-
currunt
violato-
res Ec-
clesia-
rum.

115. Præter hanc pecuniariam pœnam, publicamque pœnitentiam imponendam sententia excommunicationis violatores Ecclesiastice immunitatis feriuntur, cap. Sicut antiquitus, cap. frater, cap. definiuit 17. quest. 4. Sed per hos textus non imponitur excommunicatione, latæ, sed ferendæ sententiæ: & sic ex vi illorum non sunt ipso facto excommunicati, sed excommunicandi illius criminis rei:

Cæterum in bulla Gregorij, ipso facto talis excommunicatione assignatur, ibi: declaramus ipso facto easdem censuras, & pœnas incurrire. Et ita declaratum fuisse à Clement. VIII. & Paulo V. & Sacra Congreg. testantur Thesaurus in Summ. verb. immunitas, cap. 1. Bordon. tom. 2. refol. 1. nu. 15. Palaus tom. 2. tract. 11. disput. unic. punct. 12. num. 3. Bonac. §. 6. num. 5. Pellizz. tract. 8. cap. 5. sect. 1. num. 48. Quas pœnas primo judex mandans delinquentem extrahi, aut extractum non restituens, incurrit. Deinde omnes ministri ad hoc concurrentes: & denique quælibet alia persona, etiam particularis, quæ quomodolibet ad talem extractionem adjuverit. Et non solum has pœnas incurrit, qui defacto extrahit; sed qui extrahere tentavit, si talis attentatio ad actum proximum extractionis redacta fuerit, ut si judex mandatum dedit, & mandatarius acceptavit, si Ecclesiam clausam tentavit aperire, vel delinquentem inde extrahere, et si non potuerit: quia vel illum non invenit, vel repulsus fuit; tunc ob talem conatum dictas pœnas incurrit: quia jam contra tenorem Constitutionis Gregorij extraheret tentavit, & in hac non solum effectus, sed etiam conatus punitur. Menochius de arbitr. casu 350 num. 68. Farinacius cap. 20. num. 321. Pellizzar. num. 55. Lezana num. 21. Palaus num. 5. Bordon. num. 14.

116. Sed quis possit absolvere Non ab hac excommunicatione, est inter Doctores non levis controversia, batur ne pro aliquibus illam esse Apokolice Sedi præferebam. Nam

communicatio-
nem esse
reserva-
tam.
reservatam non sine magno funda-
mento afferentibus: quia Paulus II. in
*extravaganti, de paenitentiis, & remis-
sionibus, cap. 3. inter communes, inter ca-
sus Sedi Apostolicæ reservatos ponit*
offensam ecclesiasticæ libertati fa-
ctam. Sed hoc nihil probat: quia
aliud est violatio libertatis ecclesiasti-
cæ, aliud violatio immunitatis. Liber-
tas enim referitur ad personas, immu-
nitas ad loca, & ideo censuræ latæ
contra violatores libertatis ecclesiasti-
cæ, non comprehendunt violato-
res immunitatis, ut docent Covarr.
2. variar. cap. 20. num. 1. Marius Ital. de
immunit. Eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. Farina-
cius in append. de immun. cap. 1. num. 4.
licet cap. 20. num. 315. esse hanc ex-
communicationem reservatam acti-
ter defendat: quia in Bulla Gregoria-
na violantes immunitatem incurrit
censuras latas, aduersus libertatis ec-
clesiasticæ violatores; sed in Bulla
Cœnæ est lata censura excommuni-
cationis reservata, aduersus violato-
res libertatis: ergo etiam est pro im-
munitatis violatoribus. Sed neque
hoc probat intentum: quia in Bulla
Greg. solum renovantur, aut expri-
muntur censuræ aduersus violatores
libertatis Ecclesiasticæ, non vero ea-
rum reservatio: & cum reservatio
non censeatur adjecta nisi expresse
inveniatur extensa, ex cap. nuper, de
sent. excomm. per hoc quod violato-
res immunitatis feriantur censuris la-
tis contra violatores libertatis, non
sequitur, quod si haec reservata sunt,
etiam illæ reservatae.

117. Quare in hac parte, ut cer-
tum judicamus Regulares Confessa-
rios non posse vi suorum privilegio-
rum ab hac censura absolvere sacru-
lares, nisi ad hoc ab Ordinario par-
ticularem habeant facultatem: quia
eis sublata est quoad hoc omnis fa-
cultas à Clemente VIII. in decreto
edito super casum reservatione, ubi
prohibetur omnibus confessariis, ne
virtute privilegiorum absolvant à
violatione immuniatis Ecclesiasticæ,
in terminis Constitutionis Gregorij
XIV. Cum alias, & tenent infra citandi. Et dixi *seculares*, quia si forte Reli-
giosi eam incurrent, possunt à suis
ordinariis confessoribus absolvi, ut
testatur, & probat Bordon, tom. 2. re-
solut. 1. num. 16. Cæterum neque in di-
cto decreto Clementis VIII. nec in
aliis iuribus tollitur Ordinariis facul-
tas absolvendi ab ista censura, vel ad
id alium deputandi. Non in aliquibus
juribus, quæ nulla dantur. Neque in
dicto Clementis VIII. decreto, quia
hoc non est contra Ordinarium sed
contra simplices confessarios; neque
in eo intendit Pontifex minuere Epis-
coporum facultater, sed potius au-
gere, ut ex Decreti constat tenore.
Quare ab hac excommunicatione
posse Episcopum absolvere, vel alium
de ejus licentia, tenent Pellizzar. tract.
8. cap. 5. sect. 1. num. 55. Bordon. sup.
Diana parte 1. tractat. 1. resolut. 41.
Palaus supr. num. 7. Covarruv. 2. ve-
riar. cap. 6. numero 1. Bonacina disp. 3.
quastione 7. §. 6. nu. 3. Naldus in summ.
verb. casus reservatio n. 1. Megala parte
3. lib. 4. de censur. capite 2. nu. 34. Bo-
laus sect. 1. de jubileo casu 2. n. 11. & alij.

118. Sed

Non
violent
immuni-
tatem
Regula-
res, qui
ex justa
causa à
suo mo-
nasterio
reos ex-
pellunt.

118. Sed si rogas an Regulares violent immunitatem, & subdantur praefatae excommunicationi, alijsque poenis, si reos ad eorum monasteria, aut Ecclesias confugientes expellantur. § Responderetur affirmativè. Tum: quia sic habetur, cap. miror. 17. quæst. 4. & in Bulla Gregorij, in qua omnes, & quocumque contra illius tenorem ope rantes praefatis poenis addicuntur. Verum si à sua Ecclesia vel monasterio facinorosum expellantur, non eo fine ut perdat hoc privilegium, & sic facilius incidat in manus justitiae; sed ex eo præcise, quod est homo inquietus, injarius, & iædiosus Religiosis, vel quia immodestè se gerit quietem Religiosorum perturbando, damnumve illis inferendo, vel quia Religiosi ipsi legem aut Constitutionem habent, ut nisi per tot dies possint ad se confugientes retinere, ut nobis per nostras præcipitur 1. part. cap. 11. num. 3. ibi: delinquentibus tamen qui ad nos confugerint, ultra tres dies in domib[us] nostris non liceat permanere, ne videlicet quies, & religiosa observantia ob talium consortium perturbetur; Tunc (id est in prædictis, & similibus casibus) nec Religiosi immunitatem violent, nec poenas dictas incurront. Tum: quia cum ius servandi propriam habitationem sine perturbatione sit naturale, præferri debet juri Ecclesiastico, quod habet reus confugiens ad Ecclesiam; ne alias quod Religiosi conceditur in favorem, retorqueatur in dispensandum. Tum etiam: quia poenæ impununtur presumentibus, quales sunt illi, qui temerè, & dolosè reos expellunt,

uti pluribus citatis docet Sanchez lib. 9. de matrim. disput. 32. num. 38. ubi docet verbum presumere importare temeritatem, malitiam, & dolum: sed Religiosi in prædictis casibus neque dolose, neque temerariè expellunt: ergo. Non dolose: quia ille dicitur dolo agere, qui malo at:imo operatur, leg. dolo ff de dolo. Nec dolosus dicitur utens jure suo. Sanchez lib. 5. disp. 5. num. 33. Neque etiam temerariè: quia ex rationabili causa monventur, & agere temerariè est agere sine rationabili causa, l. eum, qui temerè ff de judic. & Gloss. versus Porro in fin. Clementin. 1. de sum. Trinit. Ignotus cum dicti Religiosi non ejiciant malo animo, sed jure suo utantur expellendo, & fugiendo consortium malorum hominum infestorum, quos homines boni solent fugere; non agunt contra Gregorianam, nec immunitatem violant, nec poenas illius incurront. Sic Pellizzar. num. 51. quis citat Pasqualig. Bordon. num. 22. & 23.

§. VI.

Quomodo confugientes ad Ecclesiam tradi possint vel non judici seculari, ab ipsis puniendi.

119. C ertum est in casibus exceptis, de quibus loquuti sumus §. 3. tradendos esse judici seculari delinquentes confugientes ad Ecclesiam, si ab eo requisiti fuerint Clerici, aut Religiosi; quia cum illis immunitas non proficit, nulla est causa quare retineri debeant. In casibus autem

larita-
tem, si
reus oc-
cidatur,
aut mu-
tiletur.
tem non exceptis, non poterit Prae-
tus, reum Curiæ seculari tradere ipso
repugnante, quantumvis illa securi-
tatem, aut etiam juramentum præstet
de ejus impunitate; quia tunc gaudet
delinquens immunitate, quæ præci-
pue consistit in eo, quod delinquens
non possit invitus à loco Sacro ex-
trahi, & judicari. Lezana tom. 2. verb.
immunitas, num. 22. Pellizzar. tract. 8.
cap. 5. sect. 1. num. 39. & 45. Bonac. disp.
3. quest. 7. §. 7. num. 12. Palaus tom. 2.
tract. 11. disp. unic. punct. 13. num. 2.
Unde Ecclesiastici, vel Regulares
tradentes reum Curiæ seculari in ca-
sibus non exceptis, si inde mors, aut
mutilatio ipsius sequatur, incurrit
irregularitatem; quia censentur mor-
ti, aut mutilationi illius cooperari.
Rodriguez tom. 2. quest. 50. art. 2.
Lezana num. 22. qui bene ait, Prae-
tatos non defendantes reum, sed per-
mitentes eum extrahi, incurre
hanc irregularitatem; quia ipsis ex-
justitia, & officio incumbit tuere im-
munitatem Ecclesiarum. § In casibus
vero exceptis, atten. à Constitutione
Gregorianâ, & consuetudine jam re-
ceptâ non exigitur juramentum à ju-
dice seculari, de non puniendo
reum, nec ipsis judices illud præstare
tenentur, licet id exigatur, cap. reum,
cap. constitutus 17. quest. 4. Sed libere
ipsis est tradendus, puniendus pro
qualitate delicti, ac si ad Ecclesiam
minime configisset: quia nihil tale
configuum reo prodere potest in di-
ctis casibus exceptis. Farinacius in
Append. de immunit. capite ultim. nume-
ro 343. Bonacina §. 7. in fine. numero 5
Lezana num. 25. Hæc autem traditio

debet fieri de mandato Episcopi, vel
ejus Vicarij, per aliquam Ecclesiasti-
cam personam ab eo, deputatam,
prius cognito per Episcopum, vel per
depuratum ab eo, an reus vere excep-
ta crima commiserit, ut in dicta
Gregorij XIV. Constitutione expres-
se habetur.

120. Ex quo sequitur, quod, spe-
Ex con-
cta o saltem juris rigore in cap. defi-
suetudi-
nit. capite constituimus, capite, reum ne, ad ex-
17. quest. 4. & maxime in Bulla Gre-
trahen-
goriana, (ubi id expresse cayetur) non dum
potest judex laicus adhuc in casibus reum ab
exceptis extrahere delinquentem ab Ecclesia
Ecclesia absque licentia Episcopi, vel in casi-
bus Officialis: sed ex recepta nunc bus ex-
confuerudine, & praxi communis pos-
ceptis, sunt judices secularis in casibus cla-
non re-
te exceptis, inconsulto Episcopo eos quiritur
ab Ecclesia extrahere; quia illi non licentia
gaudent immunitate Ecclesiae, & sic Episcopi
nec ab ea defendi possunt, ut assertunt
Suarez lib. 3. cap. 13. n. 1. Palaus punct.
13. num. 4. Azevedo in Constitut. His-
pan. lib. 1. titul. 2. leg. 3. num. 29. Co-
varruv. 2. variar. cap. 20. numero 18.
vers. 34. Farinacius de carcerib. quest. 28.
num. 75. Sed si dubium sit, an casus sit
exceptus, vel non; non poterit judex
laicus vi inde extrahere reum; quia
immunitas concessa est omnibus delinquentibus extra casus exceptos: er-
go quoties non constiterit commis-
sione casum exceptum, illa spoliari
non poterit. Decianus tract. crimin.
lib. 6. cap. 29. num. 2. Farinacius in Ap-
pend. de immunit. cap. ultim. n. 370.

121. Sed ad quem judicem per-
Cognos-
tinebit cognitio, an casus sit excep-
tus, vel non? Respondetur hoc perti-
nere
Ooo

exceptus pertinet ad Episcopum solum , vel ad alium ab eo deputatum , ut habeatur in dicta Gregoriana ibi : nisi cognito prius per Episcopum , vel per alium ab eo deputatum , an delinquentes , verè crimina excepta commiserint , & habetur cap. metuentes , cap. ad Episcopum 17. quæst. 4. & ex jure civili , l. Pateant , § . hoc vero C. de his , qui ad Eccles. configuntur . Quia causa Ecclesiasticæ cognitio , qualis est immunitas Ecclesiarum , ad Ecclesiasticum Prælatum debet pertinere : neque ob id sequitur Episcopum in propria causa j. is dicere : quia hic non agitur de causa illius , sed de causa communii Ecclesiae . Pellizzar . numero 49. Lezana numero 28. Bonacina § . 7. numero 2. vers. 3. Farinacius numero 366. & 367. Azevedo supra num. 20. Gutierr. prædicti quæst. civilium lib. 3. quæst. 1. numero 5. § . Cum autem dicimus ad solum Episcopum , vel ejus deputatum pertinere , intelligi debet de vero Episcopo , non autem de inferiori : idque licet is sit Ordinarius , aut nullius diœcesis . Unde si contingat delinquentem se recipere in locum Sacrum exemptum , aut nullius diœcesis , facultas extrahendi illum , obtineti debet ab Episcopo viciniori ; quia ita disponit Gregorius XIV. in sua citata Constitutione . Se de autem vacante adeundus est Vicarius capitularis , utpote succedens in omni jurisdictione Episcopi . § . Quare hoc decidere , ad Episcopum , non vero ad Prælatos Regulares pertinebit : & sic solum ex ejus autoritate , & licentia poterit ex monasterio delinquens extrahi in casibus exceptis , ad effectum configandi illum Curia sacerdotali , ut ex-

presse dicitur in dicta Bulla . & ita teneat Bordon . n. 7. & 8. Barbos . supra num. 156 & 157. Lezana num. 28.

122. Cæterum licet ad hoc ut Episcopus , vel ab ipso deputatus traxat reum judicii sacerdotali , debeat cognoscere , an ille commiserit aliquod ex delictis exceptis , & non teneatur stare processui facto à Curia sacerdotali , quia potest illum habere suspe cillum , utpote factum in causa propria ipsius contendens ; potest ramen illi stare , si prudenter credat esse legitime factum , & se posse ut illo ad suam conscientiam informandam . Palaus , Pellizzar . Lezana , Bordon . locis citatis . Regulariter autem loquendo Episcopus debet novas probationes facere , summarie tam en , & quam citius fieri potest expediendas , ac extra ordinem iuriis cum totum hoc suo judicio , & arbitrio committatur . Porro debet Episcopus de delicto commissio cognoscere non solum ex præsumptionibus , aut conjecturis rem probabilem efficienibus : quia Ecclesia jus habet tuendi omnes delinquentes ad se configentes , nisi in casibus exceptis : ergo , dum certò non constiterit Episcopo casum esse exceptum , in justè illo jure privat Ecclesiam : Sed per præsumptiones , & probabiles conjecturas non sufficienter aut certò constat de delicto commissio , cum tales non sufficient ad tollendum ab alio jus quæsum , nec vincant præsumptionem ortam ex possessione immunitatis in jure fundam : ergo , &c. Bonac . § . 7. circa finem . Farinacius cap. ultim . n. 8. & sequent . Palaus n. 8. Pel-

Pellizzar. num. 40. Lezana num. 28.

123. Demum Episcopus non debet extrahere reum ab Ecclesia, vel monasterio Regularium, sine consensu proprii Praelati illius, cum iste sit talis loci patronus. Immo neque ipse Episcopus sine consentu Praelati Regularis extrahere potest ab Ecclesiis Regularium Clericum sibi subditum ad eas post delicta configurantem, etiamsi Clericus non gaudet immunitate contra suum Episcopum juxta dicta §. 2. non quidem ratione immunitatis Ecclesiae, quam supponimus non suffragari Clericis contra ipsorum Episcopum; sed ob exemptionem, quam habent monasteria, & loca Regularium: quia Episcopus nullam potest exercere iurisdictionem in loco exempto, cum locus exemptus comparetur loco extra territoriorum existenti, ut supra n. 3. dicebamus, & *jus dicens extra territoriorum impune non pareatur*. Unde sicut Episcopus nequit punire ibi degentes, sic nec potest eos inde extrahere. *Zelpedes de exemptione disputatione*, 228. num. 6. Pellizzar. tract. 8. cap. 5. sect. 1. nu. 44.

PUNCTUM IV.

De privilegiis concessis Regularibus nova monasteria fundandi, & antiqua mutandi, transferendi, deserendi, vel etiam renunciandi.

Varia
privile-
gia anti-
qua re-
censem-
tur.

124. *L*icit olim de jure antiquo non possent Religiosi mendicantes accipere nova loca, domus, seu monasteria, nec accepta deserere, aut in alium locum transmutare absque Sedis Apostolicae auctoritate, & licentia c. 1. de excessibus Prelatorum in 6. Clemens. unica de penit. &

c. unico de Religiosis domibus in 6. Nihilominus post istas Constitutiones nova, & diversa prodire privilegia alia magis, alia minus ampla, & contra tenorem dictorum Canonum, concedentia Praelatis, ut absque licentia Pontificis, nova possint erigere monasteria. Et quidem aliqua illorum nec licentiam O. dinariorum ad hoc exigunt, ut est illud Sixti V. Bulla incipiente *Super Specula*. hanc facultatem Fulienibus concedentis, & illud Julij II. Bulla incipiente: *Exponi nobis fecisti*, pro Prædicatoribus, ut habetur in priv. mendicanum, verbo adficare §. 10. Alia sunt quæ licet Ordinarij licentiam exspectandam decernant; nullum tamen aliarum personarum cuiuscumque Ordinis consensum exspectandum esse statuunt, ut est illud, quod Paulus V. nobis Carmelitis Excalceatis concessit in Bulla incipiente, *Ad Ecclesias militantis*, data Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris, die 12. Dec. an. 1605. in qua indulgetur Superioribus, & Religiosis Carmelitis Discalceatis, ut ubique locorum in suo districtu monasteria et igere valeant de sola Ordinarij licentia, nullo alio Regularium requisito consensu; & hoc motu proprio, ex certa scientia, & de plenitudine potestatis. A quo benigno Pontifice, etiam Monachi S. Mariae Fulensis idem obtinuerunt Constitutionem. ejusdem Pontificis, quæ incipit: *Ad Ecclesias an. 1608.* & simile ab eodem Pontifice privilegium imperaverunt Patres Congregationis S. Pauli Decollati, ut habetur in ejus constit. 64 quæ incipit: *Ecclesia 8. Maij. 1610.*

Ooo 2 125. Cx.